

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-419-1-20>

CURRENT STATUS AND PROBLEMS IN THE MILITARY EDUCATION SYSTEM IN UKRAINE

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ В СФЕРІ СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Stasiuk V. S.

*Postgraduate Student at the
Department of Public Administration
and Land Management,
Classic Private University,
Zaporizhzhia, Ukraine*

Стасюк В. С.

*аспірант кафедри публічного
управління та землеустрою,
Класичний приватний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Нині на українських теренах відчутний розвиток тенденцій, які характерні й для провідних країн-учасниць НАТО в процесах, під час яких реформується військова освіта і причиною появи яких у вітчизняній освітній галузі став проблемний контент, що виник в результаті здійснення реформ у військовій освітній системі та вимагає, щоб були знайдені способи вирішити актуальні питання й завдання сучасності як теоретично, так і в практичній площині. Наявний активний розвиток принципу, що полягає в тому, аби професіоналізувати військову освіту, засадами втілення котрого виступає розвиток системи, в межах якої здобувають професію військові фахівці, із врахуванням змін у процесі їхньої підготовки відповідно до стандартів, яких дотримуються країни-члени Північноатлантичного альянсу.

Однією з головних тенденцій розвитку вітчизняної військової освіти є її професіоналізація. Це зумовлено тим, що професійна військова освіта завжди була важливим компонентом у підготовці військових лідерів. Вона заснована на двох ключових принципах: навчання для певних військових ситуацій (військовослужбовці набули та оволоділи навичками, необхідними для виконання військових завдань), та навчання в умовах невизначеності (оволодіння майбутніми військовими фахівцями теоретичними знаннями та навичками критичного мислення, необхідними для військових дій у не передбачуваних ситуаціях). Ці принципи набули практичного значення і реалізації на інституційному рівні вдосконалення професійної підготовки військових фахівців у провідних зарубіжних країнах, а останнім часом набули логічного розвитку у вітчизняній військовій науці та практиці. Зокрема, як підкреслюють вітчизняні вчені, що сучасна система військової освіти перебуває у фазі активної трансформації, що передбачає систематичне вдосконалення рівня фахової підготовки як майбутніх військових, так і

кваліфікації фахівців із досвідом військової служби. Активна трансформація передовсім спрямована на ідентифікацію конкретних потреб військових фахівців відповідно до функціоналу для забезпечення професійних завдань, використовуючи сучасні технології та методичні інструменти. Планування, прогнозування та забезпечення спільних операцій на різних рівнях об'єднаних штабів відповідно до стандартів та процедур НАТО вимагає операційної сумісності, командної співпраці, координування та міжвідомчої взаємодії, що повинно бути відображено у програмних результатах підготовки військових фахівців [1].

Незмінною актуальністю характеризується користування компетентнісним підходом, що вимагає, аби була значно розширена сфера теоретичної рефлексії, що може бути досягнуто, якщо концептуалізувати процеси, в ході яких розвивається військова освіта, в тому числі в межах користування концептуальним підходом. Головні тенденції, притаманні процесу, під час якого розвивається військова освіта в країні, вбачаються в тому, що вдосконалюється фахова військова підготовка, в основі якої лежать інноваційні підходи; формуються умови для того, щоб висококваліфіковані військові фахівці могли пройти професіоналізацію; імплементовані новітні моделі, відповідно до яких практично здобувається військова освіта в ситуації, якій притаманна невизначеність; військові фахівці здобувають професіоналізацію протягом життя.

Однак сучасний стан військової освіти, зокрема вищої військової освіти, темпи та глибина трансформації системи військової освіти ускладнюють реалізацію соціальної, національної та інтегрованої моделі розвитку особистісних компетентностей, яка є перспективною для Збройних Сил України та інших складових Сил безпеки і оборони. Подальший розвиток системи військової освіти стримується низкою важливих факторів, серед яких:

1) Недостатнє аналітичне та інформаційне забезпечення для ефективного управління системою військової освіти та реалізації проєктів і рішень.

2) Невідповідність змісту підготовки військових фахівців досвіду їх застосування у бойовій та оперативній підготовці військ, миротворчих операціях, регіональних конфліктах і війнах.

3) Недостатня оптимізація мережі та навчальних підрозділів вищих військових навчальних закладів.

4) Неєфективність інтеграційних процесів між військовою освітою та наукою.

5) Застаріла інфраструктура навчально-матеріальної бази, відсутність достатньої кількості сучасних тренажерних систем і комплексів.

6) Недостатнє фінансове забезпечення системи військової освіти.

7) Незавершеність перегляду нормативно-правової бази національної системи освіти та нормативних документів Міністерства оборони України з питань військової підготовки.

8) Низький престиж і мотивація військової служби та низький соціальний захист військовослужбовців [2].

Крім цього, Ю. Приходько виокремлює такі загрози розвитку системи військової освіти:

– відсутність дієвого контролю за діяльністю системи військової освіти;

– низька ефективність управлінської діяльності та кадрової політики, критичність рівня компетентного персоналу лідерського спрямування з високими ціннісними, моральними та вольовими якостями в колективах різного функціонального призначення;

– необґрунтованість обрання напрямів і шляхів розвитку військової освіти, зведення трансформаційних процесів до імітації діяльності, антуражності;

– демографічні показники, невідповідність рівня підготовки певної частини кандидатів на навчання вимогам, необхідним для успішного засвоєння освітньо-професійних програм;

– недоліки розроблення стандартів вищої військової освіти, освітньо-професійних програм;

– недостатня відповідність змісту підготовки фахівців вимогам інформатизації військової сфери, технологіям ведення сучасних видів збройної боротьби, кібербезпеки;

– застарілість озброєння та військової техніки;

– низький рівень залученості учасників освітнього процесу до наукової та інноваційної діяльності.

Література:

1. Черненко Н., Галімов А. Сучасні тенденції розвитку військової освіти в Україні. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2022. Випуск 4 (141). С. 7-12

2. Максимець В. Є., Вівсяна В. І. Співробітництво України та НАТО у протидії деструктивним інформаційним впливам Російської Федерації (2022-2023 рр.). *Вісник НТУУ "КПІ". Політологія. Соціологія. Право*. 2023. Випуск 2(58). С. 74-80.

3. Приходько Ю. Актуальні проблеми трансформації стану та якості системи вищої військової освіти. *Військова освіта*. 2022. № 1 (45). С. 179-196.